

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАД
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
БЕОГРАД

Пословни број: К-По2 3/2019

ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА
са главног претреса одржаног дана 06. октобра 2020. године

Председник већа: Дана 06.10.2020. године са почетком у 10:07 отварам заседање пред Вишим судом у Београду – Одељењем за ратне злочине, у предмету К-По2 3/2019 против окривљеног Далибора Крстовића због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, по оптужници Тужилаштва Босне и Херцеговине број Т20 0 КТРЗ 0002825 10 од 20.11.2017. године, коју је преузело Тужилаштво за ратне злочине Републике Србије и изменило својим актом КТО број 2/19 од 26.09.2019. године.

Веће поступа у саставу: судија Зорана Трајковић, председник већа и судије Мирјана Илић и Дејан Терзић, чланови већа.

Да ли има ли примедби на састав већа? Тужиоче? Браниоче? Само вратите маску, браниоче, молим Вас.

Констатује се да нема примедби на састав већа.

Записник води записничар Оливера Савић, у раду суда помаже судијски помоћник Ивица Јагодић.

Главни претрес се тонски и оптички снима, а тонски запис ће бити саставни део записника о главном претресу.

КОНСТАТУЈЕ СЕ да су на главни претрес приступили:

-заменик тужиоца за ратне злочине Љубица Веселиновић,

-окривљени Далибор Крстовић,

-бранилац окривљеног адвокат Бојан Пантовић, по пуномоћју у списима.

Констатује се да је успостављена видео-конференцијска веза са Судом Босне и Херцеговине.

Добар дан.

Судија Суда Босне и Херцеговине: Добар дан. Поздрављам судеће вијеће. Ево, данас су приступили свједоци Елвир Чусто, Милан Лаловић, Душко Мандић и Гојко Лаловић.

Председник већа: Само ћу Вас замолити да се представите и да ми кажете име последњег сведока кога сте прочитали. Нисмо Вас добро чули.

Судија Суда Босне и Херцеговине: Ја сам судија Мира Смајловић. А последњи свједок је Гојко Лаловић.

Председник већа: Хвала Вам.

Судија Суда Босне и Херцеговине: Којег ћете прво свједока да позовемо?

Председник већа: Само тренутак.

Није приступио сведок Милош Велетић, уредно позван, који је обавестио Суд Босне и Херцеговине да из здравствених разлога не може да приступи на данашње испитивање.

Само тренутак. Изволите.

Адвокат Бојан Пантовић: Адвокат Бојан Пантовић. Наиме, ја сам дошао данас да Вас обавестим да је колега Вујин имао операцију једну пре неких две недеље, жучне кесе, која се у неколико закомпликовала, те је он тек у петак пуштен из болнице, али му је стављен катетер. Строго мировање му је наређено, макар још ове недеље, вероватно и следеће. У том смислу, имајући у виду да је колега Вујин искључиво радио, био бранилац у овом поступку и да је кратак рок за који ја заиста нисам могао да се спремим, а имајући у виду и озбиљност овог поступка, ја заиста морам да Вас уз достављање документације замолим да данашњи претрес померите за неки релативно краћи рок. Уз допуну само да сам јуче покушао да Вам то доставим, да Вас обавестим, али ми је референт Ваш рекао да сте на већању, па сам њој рекао да ето то само Вас некако обавести усмено, да не би можда неки трошкови се стварали тамо у Сарајеву. Ето, толико.

Председник већа: Браниоче, окривљени је у овом поступку имао браниоца по службеној дужности, кога смо разрешили због тога што је он ангажовао четири адвоката да га бране у овом поступку и то адвокате Милана Вујина, Вању Петровић, Бојана Пантовића и Марка Ваљевића дана 14.10.2019. године, дакле пре скоро годину дана.

Констатује се да бранилац окривљеног адвокат Бојан Пантовић прилаже суду извештај лекара специјалисте Клиничког центра Србије број протокола 111499/2020 од 05.10.2020. године.

Ово би, браниоче, заиста био разлог за одлагање да окривљени има само једног браниоца, него има четири браниоца. Кажете да је пре две недеље колега Вујин хоспитализован, имали сте довољно времена преостала три браниоца да се припремите.

Адвокат Бојан Пантовић: Извините што Вас прекидам. То јесте реч о рутинској операцији која се, где је он требао да изађе после два дана, зато нисмо ништа ни обавештавали, јер требало је да дође. Она се, жучна кеса, како год је била нешто прљава, сад није ни битно сад да Вас не замарам, он је тек изашао у петак из болнице са уграђеним катетером. Дакле, просто нисам могао да Вам раније то јавим, осим јуче, у понедељак, када нисам успео. То је то. Ово је сад најраније што сам могао. Дакле, није било планирано, али се операција закомпликовала и просто ја заиста нисам.

Председник већа: Само да констатујемо.

У публици присутни: Марина Кљаић и Милош Урошевић.

Констатује се да су испуњене процесне претпоставке за одржавање главног претреса.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се главни претрес **ОДРЖИ**.

Главни претрес је јаван.

Позовите сведока Елвира Чуста.

Судија Суда Босне и Херцеговине: Добро. Добро јутро. Ево, изволите свједоче, ово је мјесто Ваше. Мјесто за свједока изволите.

Председник већа: Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се у доказном поступку испита у својству сведока Елвир Чусто.

Испитивање сведока ЕЛВИРА ЧУСТО

Председник већа: Замолићу Вас да утврдите идентитет сведока.

Судија Суда Босне и Херцеговине: Већ смо ми утврдили идентитет свједока приликом њиховог доласка овдје. Дакле, присутан је свједок Елвир Чусто.

Председник већа: Да ли сте утврдили идентитет сведока?

Судија Суда Босне и Херцеговине: Јесте, јесте. Свједок присутан Елвир Чусто.

Сведок Елвир Чусто: Тако је.

Председник већа: Како Вам се зове отац?

Сведок Елвир Чусто: Заим.

Председник већа: Које године и где сте рођени?

Сведок Елвир Чусто: Рођен сам 11.04.1977. године, село Јелашница, општина Калиновик.

Председник већа: Да ли живите на овој адреси која је пријављена суду, Хиподром 104?

Сведок Елвир Чусто: Да.

Председник већа: Бутмир, Илица. Да ли сте у сродству са окривљеним Далибором Крстовићем?

Сведок Елвир Чусто: Не.

Председник већа: Да ли сте у некој завади са њим?

Сведок Елвир Чусто: Не.

Председник већа: Пред судом сте дужни да говорите истину, давање лажног исказа представља кривично дело. Да ли сте ме разумели?

Сведок Елвир Чусто: Да.

Председник већа: Нисте дужни да одговарате на питања којима можете себе и своје блиске сроднике изложити кривичном гоњењу, тешкој срамоти или знатној материјалној штети. Јесте ме разумели?

Сведок Елвир Чусто: Да.

Председник већа: Заклетва гласи: „Заклињем се својом чашћу да ћу о свему што пред судом будем питан говорити истину и да ништа од онога што ми је познато нећу прећутати“. Да ли се заклињете?

Сведок Елвир Чусто: Да.

Председник већа: Крстовићу, да ли Ви чујете шта сведок говори? Приђите овде, ставите слушалице. Да ли остајете при исказу који сте дали у претходном поступку од 27. априла 2016. године?

Сведок Елвир Чусто: Да.

Председник већа: Да ли имате нешто да додате још у вези ових догађаја о којима сте тада причали и о дешавањима у Основној школи „Миладин Радојевић“?

Сведок Елвир Чусто: Па само могу рећи што ми је мајка причала док је она била у логору.

Председник већа: Како се звала Ваша мајка?

Сведок Елвир Чусто: Чусто Хасна.

Председник већа: Шта Вам је причала и када?

Сведок Елвир Чусто: Па, углавном о дешавањима у Основној школи „Миладин Радојевић“ и када су приведени и шта се дешавало тада.

Председник већа: Испричајте шта Вам је тачно мајка рекла.

Сведок Елвир Чусто: Па они су били ту у основној школи затворени неких мјесец дана, отприлике мјесец и пет дана можда.

Председник већа: Само ћу Вас упозорити да не откривате идентитет лица која имају статус заштићених сведока у овом поступку. Можете наставити.

Сведок Елвир Чусто: Да. Па, они су негде крајем седмог месеца доведени у Основну школу „Миладин Радојевић“. Ту је било у учионици око шездесет, седамдесет жена. То значи причам што ми је мајка причала. И једно вече је дошло пет-шест војника, од којих је била једна жена са њима и одвели су двије близнице, Перван Фатима и Перван, како се звала ова друга, значи двије сестре близнице и Кадрић Алмира који је био, он је био са мном ишао у разред, значи '77. годиште и одвели су их. После тога никад их нису више ни видели, нити су враћени ту у школу. И причала ми је како је Дадо Крстовић дошао по заштићеног свједока, сада не знам који је идентитет и да је одвео тог заштићеног свједока. И после неког извесног времена враћен је свједок ту у школу и био је јако тешком и лошем стању из чега се могло наслутити да је било злостављање. Тада то није знала мајка о чему се радило јер је свједок шутио, није хтео ништа причати. После тога се сазнало о чему се радило.

Председник већа: Како се сазнало?

Сведок Елвир Чусто: Па из свједочења, углавном свједочења.

Председник већа: Ово лице које помињете сада као заштићени сведок и да је била одведена, о којем је говорила мајка, да ли је то то лице кога сте именом и презименом означили у свом претходном исказу?

Сведок Елвир Чусто: Па не знам да ли сам ја сад спомињо тог свједока, нисам сигуран. Пошто ја сам у ранијем свједочењу причао о мом, о дешавању када су ми брата одвели и отац кад ми је нестао и у логору, па ово је сад значи додатно што сам могао рећи, што ми је мајка причала.

Председник већа: Добро. Да ли Вам је мајка рекла име те особе која је одведена?

Сведок Елвир Чусто: Јесте, јер то смо причали прије него што је суђење било. Причала је често, нерадо је причала о томе, али ето присећала се неких момената.

Председник већа: Реците ми, колико је мајка била у тој школи са особом која је изведена овог пута о коме сте причали?

Сведок Елвир Чусто: Па мајка је била укупно мјесец и неких три, четири, пет дана, не знам тачно сад, а са том особом мислим да су били цијело време заједно, мислим, не знам, нисам сигуран. То ми није прецизирала јер смо причали онако више о тим дешавањима, не о...

Председник већа: Јесте ли Ви познавали ову особу коју помињете Дадо Крстовић?

Сведок Елвир Чусто: Не.

Председник већа: Како сте сазнали за њега?

Сведок Елвир Чусто: Па мајка ми је причала.

Председник већа: Има ли питања за овог сведока, тужиоче?

Заменик тужиоца: Има, хвала. Све време сада када сте понављали говорили сте у мушком роду, „извео сведока“.

Сведок Елвир Чусто: Да.

Заменик тужиоца: Је ли то мушки сведок, је ли мушкарац или жена?

Сведок Елвир Чусто: Жена је то у питању, већ сам онако ето, пошто је заштићени свједок па сам онако.

Заменик тужиоца: Добро, да само то рашчистимо и рекли сте да се вратила и да се видело да је злостављана. Шта то значи? У ком смислу злостављана?

Сведок Елвир Чусто: Па била је жена тресла се, плакала и тако то.

Заменик тужиоца: Немам више питања. Хвала.

Председник већа: Да ли браниоче имате Ви питања за сведока? Да ли Ви окривљени имате питања за овог сведока?

Имате ли још нешто да кажете у вези ових догађаја, а да Вас суд није питао, а да сматрате да је важно?

Сведок Елвир Чусто: Па, ето, углавном је то то. Једино да причам нешто сад што се десило о хапшењу мог брата, мислим да то није сад...

Председник већа: То није предмет овог поступка.

Сведок Елвир Чусто: Да, да.

Председник већа: Да ли имате неке трошкове на име данашњег доласка у суд?

Сведок Елвир Чусто: Па имам.

Председник већа: У ком износу? На име чега?

Сведок Елвир Чусто: Па не знам, дневницу сам изгубио, значи пошто нисам могао ићи на посао и ето путни трошкови. То, ништа више.

Председник већа: Добро.

Питања нема.

То је све што имам да изјавим.

Колегинице, да ли је сведок приложио Вама доказе о насталим трошковима?

Судија Суда Босне и Херцеговине: Јесте, јесте. Он је испоставио трошковник, њему ће бити плаћени трошкови, а рефундирати ћемо се од вас.

Председник већа: Сведок трошкове тражи у износу који је доставио надлежном суду пред који је приступио.

Хвала. Ви можете да идете.

Сведок Елвир Чусто: Хвала и Вама.

Председник већа: Позовите сведока Душка Мандића.

Судија Суда Босне и Херцеговине: Како сте рекли?

Председник већа: Душко Мандић.

Судија Суда Босне и Херцеговине: Мало лошије Вас чујемо. Душко Мандић?

Председник већа: Јесте.

Судија Суда Босне и Херцеговине: Добро.

Председник већа:

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Да се у доказном поступку испита у својству сведока Душко Мандић.

Испитивање сведока ДУШКА МАНДИЋА

Судија Суда Босне и Херцеговине: Ево, изволите, ово је мјесто за свједока. Добро јутро. Ставите слушалице.

Ми смо утврдили Ваш идентитет, чујете ли ме свједоче?

Сведок Душко Мандић: Чујем, чујем.

Судија Суда Босне и Херцеговине: Душко Мандић?

Сведок Душко Мандић: Душко Мандић, јесте.

Судија Суда Босне и Херцеговине: Скините ту маску да се боље чује. Ево, у судници је присутан Душко Мандић.

Председник већа: Сведок Душко Мандић, како Вам се зове отац?

Сведок Душко Мандић: Вукосав.

Председник већа: Које године и где сте рођени?

Сведок Душко Мандић: 11.08.'67. у Фочи.

Председник већа: Где живите, на којој адреси сада?

Сведок Душко Мандић: Живим у Калиновику, Омладинска број 7.

Председник већа: Да ли сте у сродству са окривљеним Далибором Крстовићем?

Сведок Душко Мандић: Не.

Председник већа: Да ли сте у завади са њим?

Сведок Душко Мандић: Ни не познам га.

Председник већа: Пред судом сте дужни да говорите истину, давање лажног исказа представља кривично дело. Да ли сте ме разумели?

Сведок Душко Мандић: Да.

Председник већа: Нисте дужни да одговарате на питања којима можете себе и своје блиске сроднике изложити кривичном гоњењу, тешкој срамоти или знатној материјалној штети. Јесте ме разумели?

Сведок Душко Мандић: Јесам.

Председник већа: Заклетва гласи: „Заклињем се својом чашћу да ћу о свему што пред судом будем питан говорити истину и да ништа од онога што ми је познато нећу прећутати“. Да ли се заклињете?

Сведок Душко Мандић: Заклињем се.

Председник већа: Да ли остајете при исказу који сте дали у претходном поступку 29.11.2016. године?

Сведок Душко Мандић: Дајем, остајем, извињавам се, да.

Председник већа: Да ли имате нешто још да додате у вези догађаја који се тичу збивања у Основној школи „Миладин Радојевић“?

Сведок Душко Мандић: Не. Нисам разумио питање, шта сте питали?

Председник већа: Да ли имате нешто још осим овог што сте рекли у Вашем исказу да кажете у вези догађања у Основној школи „Миладин Радојевић“ у Калиновику?

Сведок Душко Мандић: Не, не.

Председник већа: Тужиоче, има ли питања за овог сведока?

Заменик тужиоца: Немам питања. Хвала.

Председник већа: Браниоче, имате ли Ви питања?

Реците ми, ко је био смештен у Основној школи „Миладин Радојевић“ током лета '92. године?

Сведок Душко Мандић: Били су прво смјештени спрске избеглице из Коњица, па су биле после жене Муслиманке и Српкиње. У ствари, извињавам се, биле су прво жене, па су били мушкарци Муслимани, па су Српкиње прво биле, извињавам се, жене из Коњица, па су после њих дошли били су онда мушкарци, па су после њих дошле и жене Муслиманке.

Председник већа: Које сте Ви задужење имали тада?

Сведок Душко Мандић: Па ја сам био резервни полицајац на обезбеђењу школе.

Председник већа: Од када сте радили на обезбеђењу ове школе?

Сведок Душко Мандић: Па можда, сад не могу се сјетити, кад су жене дошле српске националности из Трнова. Прво су биле, извињавам се, из Коњица, па су дошли из Трнова српске избеглице. Ја нисам био кад су били из Коњица на обезбеђењу, био сам кад су били из Трнова српске избеглице и онда сам кад су били мушкарци и тад сам био једно десет-дванаест дана на обезбеђењу и онда су биле после жене муслиманске националности.

Председник већа: Реците ми, који је то био временски период током '92. године?

Сведок Душко Мандић: Па то не знам стварно време. Заборавио сам колико је било, то је било почетком, крајем маја, у ствари јуни, како је било, не знам ни ја.

Председник већа: Да ли сте у јулу и августу радили на обезбеђењу школе?

Сведок Душко Мандић: Јули, сећам се, значи, нисам читав мјесец радио, рекао сам по десет-дванаест дана смо радили јер смо имали исту линију, држали смо тамо, који смо везани са војском и мијењали смо се значи по десет-дванаест дана.

Председник већа: Имали сте смене, значи?

Сведок Душко Мандић: Је, имали смо смјене, јесте.

Председник већа: И када сте радили на обезбеђењу школе, да ли сте Ви били сами или је био још неко са Вама?

Сведок Душко Мандић: Па некад је било два, некад три, а већином су два полицајца била. У ствари, били су све резервни полицајци.

Председник већа: И где сте Ви били смештени када сте радили обезбеђење те школе?

Сведок Душко Мандић: Па били пред школом.

Председник већа: Испред школе, напољу?

Сведок Душко Мандић: Школе, пред школом, око школе, тако обилазили смо.

Председник већа: Је ли школа била закључана?

Сведок Душко Мандић: Не, па ту смо били или ја или колега остане пред школом, имала су на два-три мјеста врата која су била закључана, остала врата. Ова главна била су откључана, колико ја знам.

Председник већа: И да ли је неко долазио?

Сведок Душко Мандић: Молим?

Председник већа: Да ли је неко долазио да посећује лица која су била затворена у школи?

Сведок Душко Мандић: Лица?

Председник већа: Да.

Сведок Душко Мандић: Која лица? Каква лица?

Председник већа: Је ли улазио неко у школу, осим вас који сте радили обезбеђење те школе и лица која су била смештена у њој?

Сведок Душко Мандић: Ко долазио? Док су били мушкарци долазиле су њихове жене и ћерке и дјеца који су били долазили у посету. Исто жене који су имали исто ту су биле, нико им није долазио и тако.

Председник већа: Добро. Током августа месеца '92. године да ли је неко улазио у школу?

Сведок Душко Мандић: Па улазили су, паравојске су улазиле неке, немам појам, ја људе нисам ни познавао, нити знам ко су, ни шта су. Значи, што сам знао домаћи људи ту, улазили ови са стране ту, које жене су помињала имена, то знам.

Председник већа: Ви кажете „улазиле су паравојске“ када сте Ви радили обезбеђење школе?

Сведок Душко Мандић: Јесте, улазили.

Председник већа: Што сте их пуштали да уђу?

Сведок Душко Мандић: Па улазили су силом, није их пуштао нико.

Председник већа: Како силом? Опишите.

Сведок Душко Мандић: Па улазили силом, пијани били, улазили, били нас, док су наше колеге док дођу у помоћ ту су били интервентни водови који, у ствари некад је било пет-шест војника, полицајаца у ствари су били у станици који су могли доћи на време. Кад су дошли на време спречавали су, кад нису могли доћи проблеме су нам правили и тако.

Председник већа: Добро. И шта су радили када уђу у школу?

Сведок Душко Мандић: Па, не знам, свашта су радили. Жене знају шта су радили.

Председник већа: Је ли знате Ви?

Сведок Душко Мандић: Па, ето знам за проблеме у вези.

Председник већа: Па реците.

Сведок Душко Мандић: Па, ево овога предмета је л' то у вези Крстовића Далибора, која се жена жалила за њега.

Председник већа: Сачекајте, само да Вам кажем да морате да пазите да штитите идентитет тог сведока о коме сте причали у претходном поступку.

Сведок Душко Мандић: Па на који начин?

Председник већа: Шта знате у вези Далибора Крстовића? Реците.

Сведок Душко Мандић: Па ето, иста жена која је са мном радила, она је од мене тражила, значи један дан кад сам дошао у смену ујутру, школе, жена ме позвала горе на спрат, тражила ме, јер та је жена радила са мном у „Витексу“ и значи мене лично тражила и молила ме тако, „имала сам“ каже „Душко проблем ноћас са својим комшијом“ и споменула је неко име, каже Дадо Крстовић. Ја тог човека нисам ни познавао, а знао сам где жена станује овде у Калиновику али немам појма, нисам га ни познавао. Ја сам назвао дежурнога полицајца да имам тај проблем. И ја се касније нисам ни интересовао у вези тога предмета,, стварно више не знам ни шта је било. Ја

колико знам та ми се жена више није обраћала, значи вероватно је да је нешто било да би се опет обраћала. Ја стварно више не знам.

Председник већа: Добро. Шта Вам је тачно рекла та жена Ваша колегиница шта јој се десило?

Сведок Душко Мандић: Па наводно да је силовао Дадо Крстовић комшија.

Председник већа: Је ли Вам нешто детаљно описивала на који начин је силовао или је само рекла да је силовао?

Сведок Душко Мандић: Не, то не, рекла је кроз плач. То ми је рекла кроз плач. Ја сам предузео шта сам могао и у ствари имао сам моторолу, назвао сам дежурнога у станици и обавјестио сам и командира **и он је рекао** „Ја сам тебе Душко обавјестио“ а било је тих сад доста полицајаца које ја нисам познавао јер су избегли са сваке стране, и тих резервних полицајаца исто које сам неке познавао, неке нисам бога ми познавао и тако.

Председник већа: Реците ми, када су те паравојске, како их Ви називате, улазиле у школу, шта сте Ви радили? Јесте ли остали испред школе или улазили унутра?

Сведок Душко Мандић: Ишао сам, спречавао сам. Улазио сам, био сам пред школом и у ходнику те школе, то је велика школа, то није мала школа, то је школа велика са два спрата, у којој су било пет-шест учионица. Иначе, ја сам био на главним вратима ту и кад су улазили спречавао сам и спашавао сам колико сам мого.

Председник већа: И колико су често долазили?

Сведок Душко Мандић: Па не знам, једно два пут дођу и тако. То је била школа крај пута, који су пролазили туда возила војна и тако.

Председник већа: Јесу ли долазили сваког дана, једном недељно кад сте Ви били у смени?

Сведок Душко Мандић: Не знам. Па, ето случајно сам се десио на неких пар мјеста кад су дошли, пар тих ситуација кад су дошли на, у мојој смјени, ето то.

Председник већа: Па колико је мушкараца долазило?

Сведок Душко Мандић: Па долазило три, пет, долазило их доста.

Председник већа: А тада када сте имали овај разговор са овом женом која Вам је рекла да је силована, ко је био са Вама у смени?

Сведок Душко Мандић: Не могу да се сјетим стварно, не могу се сад сјетити ко је са мном тада био, само знам да ме је она лично тражила мене горе јер ме је познавала жена, вјероватно овај други човек који је био са мном, сада не знам ко је био, да ли је био Лаловић, да ли је био Ђорем или неки, или Лаловић овај Славко, ја стварно не знам ко је био. Не могу се сјетити у ствари, није битно, рекао би ко је био, не могу да се сјетим ко је био, јер сам ја некада био и тамо у приправности. Мало пре сам рекао да је

било вазда нас ваљда пет-шест који смо били у приправности и који смо на такве ситуације ишли на интервенцију.

Председник већа: Добро. Реците ми, да ли сте познавали Далибора Крстовића током рата?

Сведок Душко Мандић: Не. Тад га нисам ни познаво, нити сам га знао, нити знам да је долазио у школу. Кажем ти, жене су, кад сам пито жене кад се нешто тако десило, пито сам како се зове, оне су спомињале увек неким надимком, неком змијом, неко Жаго, неко војводе и тако те неке ствари, нека имена. Значи ове жене из Калиновика и жене које су биле из Гацка значи нису апсолутно познавале, значи „Не знам, каже, Душко, ко је, само се представља неким скраћеним тим надимцима и тако“.

Председник већа: А да ли сте Ви то пријавили у писменој форми или сте усменим путем обавестили тог Вашег надређеног?

Сведок Душко Мандић: Па усмено сам кад сам звао.

Председник већа: И кога сте тачно обавестили, сећате ли се?

Сведок Душко Мандић: За кога? За шта?

Председник већа: Да се десило ово силовање.

Сведок Душко Мандић: Ја сам обавијестио дежурног полицајца. Не знам стварно ко је био, који је био човјек тамо јер су људи тамо у резервном саставу били који су били старији људи. Значи преко педесетпет, шездесет година који су били тамо су били. Сад ко ми се јавио, не знам, само сам рекао да имам проблем да ми се десило у току смјене, има каже војске сад и тај ми се дан више ништа није дешавало и нису ни долазили, није било потребе.

Председник већа: А која је била Ваша улога ако нисте спречавали људе да неовлашћено улазе у ту школу?

Сведок Душко Мандић: Извињавам се, нисам разумио?

Председник већа: Која је била Ваша улога обезбеђења школе ако нисте спречавали оне који неовлашћено улазе у школу да у њу уђу?

Сведок Душко Мандић: Па моја улога је била да спречавам улазак у школу, у обезбеђењу школе. Ја сам спречавао. То знају сви. Колко сам мого и колко се могло, јер два човека нису могла кад дође седам-осам људи пијаних, лудих, не знам како би их назвао више. Ти људи који су долазили, то нису долазили нормални људи, то су све људи који су долазили у пијаном стању. А знају то и жене које су биле ту, какви смо били, шта смо били и ми смо малтене били жртве а не оне.

Председник већа: Да ли има још неко питање за овог сведока? Да ли имате још нешто да изјавите у вези ових догађаја, а да сматрате да је важно, а да Вас нисмо питали?

Сведок Душко Мандић: Мене питате?

Председник већа: Да.

Сведок Душко Мандић: Не.

Председник већа: Да ли имате неке трошкове на име данашњег доласка у суд?

Сведок Душко Мандић: Па имам, имам гориво сам платио и то. Дошао сам са аутом, значи у два правца сто двадесет километара.

Председник већа: Колегинице, да ли је сведок приложио Вама доказе о трошковима?

Судија Суда Босне и Херцеговине: Јесте, јесте и биће му исплаћени.

Председник већа: Добро.

То је све што имам да изјавим.

Питања нема.

Сведок трошкове тражи. О трошковима ће бити одлучено накнадно.

Хвала Вам, можете да идете.

Сведок Душко Мандић: Хвала, довиђења.

Председник већа: Позовите сведока Милана Лаловића.

Судија Суда Босне и Херцеговине: Добро јутро. Изволите, ово је мјесто за свједока.

Председник већа:

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Да се у доказном поступка испита у својству сведока Милан Лаловић.

Испитивање сведока МИЛАНА ЛАЛОВИЋА

Утврдите идентитет сведока.

Судија Суда Босне и Херцеговине: Милан Лаловић. Је л` ме чујете?

Сведок Милан Лаловић: Чујем.

Судија Суда Босне и Херцеговине: Милан Лаловић. Мало само гласније говорите како би Вас чули.

Изволите, у судници је свједок Милан Лаловић.

Председник већа: Сведок Милан Лаловић. Како Вам се зове отац?

Сведок Милан Лаловић: Бранко.

Председник већа: Које године и где сте рођени?

Сведок Милан Лаловић: У Калиновику.

Председник већа: Које године?

Сведок Милан Лаловић: `68.

Председник већа: На којој адреси живите?

Сведок Милан Лаловић: Село Мјехољина, Калиновик.

Председник већа: Да ли сте у сродству са Далибором Крстовићем?

Сведок Милан Лаловић: Нисам, али ја га прије нисам ни познавао.

Председник већа: Да ли сте у завади са њим?

Сведок Милан Лаловић: Никад, нити га кад познавао. Он је гдје живио, није у Калиновику живио, не знам гдје.

Председник већа: Пред судом сте дужни да говорите истину, давање лажног исказа представља кривично дело.

Јесте ме разумели?

Сведок Милан Лаловић: Да.

Председник већа: Нисте дужни да одговарате на питања којима можете себе и своје блиске сроднике изложити кривичном гоњењу, тешкој срамоти или знатној материјалној штети. Јесте ме разумели?

Сведок Милан Лаловић: Да, да.

Председник већа: Заклетва гласи: Заклињем се својом чашћу да ћу о свему што пред судом будем питан говорити истину и да ништа од онога што ми је познато нећу прећутати. Да ли се заклињете?

Сведок Милан Лаловић: Ја сам и прије ону изјаву дао, ону стару.

Председник већа: Је л` се заклињете да ћете говорити истину?

Сведок Милан Лаловић: По оној изјави, ето, ја не могу ништа сад, ни овако ни онако.

Председник већа: Сачекајте, Лаловићу. Да ли се заклињете да ћете говорити истину?

Сведок Милан Лаловић: Колико знам, сад ја не знам шта сам дао прије тридесет година.

Председник већа: Заклињете се или не заклињете?

Сведок Милан Лаловић: Ја се заклињем. Али кажем сад се много не сјећам шта сам дао прије тридесет година, али има изјава што сам дао.

Председник већа: Сачекајте, сад ћу Вас питати. Дали сте исказе 18. октобра 2007. године, 15. јуна 2010., и 29. новембра 2016. године.

Сведок Милан Лаловић: Да.

Председник већа: Да ли остајете при тим исказима?

Сведок Милан Лаловић: Ја сад не могу ништа, ни ово, само ћу себе увалити, имате пред собом. Ја остајем при тим изјавама. Ја не могу сад ништа ни избацити ни добацити.

Председник већа: Нико Вам не тражи да избацујете, да добацујете, него Вас питам само да ли остајете при тим исказима? Рекли сте да остајете?

Сведок Милан Лаловић: Остајем.

Председник већа: Је л' имате нешто да кажете још у вези тога поводом чега сте дали исказ?

Сведок Милан Лаловић: Немам, ето то је.

Председник већа: Тужиоче, има ли питања за сведока.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Нема, хвала.

Председник већа: Браниоче, имате ли Ви питања за сведока? Немате.

Где сте Ви били током јула и августа '92. године?

Сведок Милан Лаловић: Био сам и у школи, био сам и на положају, свукуда сам био.

Председник већа: У ком сте Ви саставу били? Полицијском, војном?

Сведок Милан Лаловић: Па онај резервни састав у полицији, резервном саставу.

Председник већа: Шта сте радили у школи?

Сведок Милан Лаловић: Па био као чувар, шта ћу друго бити.

Председник већа: Чували сте школу?

Сведок Милан Лаловић: Да.

Председник већа: Је л' мислите на ову школу "Миладин Радојевић" или на неку другу?

Сведок Милан Лаловић: Па та школа, то је "Миладин Радојевић", прије је била. Сад не зове се сада мислим Миладина, сад је Богдана та школа.

Председник већа: Добро. Реците ми какве су Вам биле смене када сте радили обезбеђење школе? Колико Вас је било у смени?

Сведок Милан Лаловић: Било нас је по двојица.

Председник већа: Где сте били смештени? Испред школе, унутар школе?

Сведок Милан Лаловић: Овамо пред школом. Могли смо и унутра, али пред школом смо, под оном надстрешницом ено онде.

Председник већа: Да ли је школа била затворена, закључана?

Сведок Милан Лаловић: Па јесте, морала је бити закључана. Било је то пет, шесторо врата, то је било све закључано, само овамо је била улазна врата ће смо ми...

Председник већа: А та улазна су била откључана или закључана?

Сведок Милан Лаловић: Па била су откључана, морала су, ту смо били, било је откључано.

Председник већа: Ко је био смештен у тој школи током јула и августа '92. године?

Сведок Милан Лаловић: Како мислите ко је?

Председник већа: Ко је био затворен у школи?

Сведок Милан Лаловић: Колико ја знам било је од сваке људи, није само .

Председник већа: Па да ли су били мушкарци, жене? Које су били националности? Знате ли?

Сведок Милан Лаловић: Било је мушкараца и жена и свашта.

Председник већа: Које су били националности, сећате ли се?

Сведок Милан Лаловић: Па, које ће бити друге, неће бити Срби.

Председник већа: Да ли је неко улазио у ту школу неовлашћено?

Сведок Милан Лаловић: Не могу ја сад ту, то има и у изјавама.

Председник већа: Оно чега се сећате. Да ли се сећате данас нечега од тога?

Сведок Милан Лаловић: Гдје се ја сад сјећам прије тридесет и пет година. Не знам, колико ми је, шестедест година, не знам шта је било јуче, прекјуче, а не прије тридест и пет година.

Председник већа: Сад се не сећате тога?

Сведок Милан Лаловић: Добро нисам ни здравља, имам шећер, имам све се састало, ево само, једва живим, на инсулину, на овоме.

Председник већа: Добро. Да ли имате сазнања да ли је било силовања неких жена у тој школи током јула, августа '92. године?

Сведок Милан Лаловић: Ја да знам, нити сам чуо, нити сам видио, нисам био очевидац, то не могу рећи. То жртве које су, то оне најбоље знају. Ја не могу сад рећи да јесте, да није, кад нисам видио. Не могу сад ја ни на кога.

Председник већа: Да ли је неко улазио у школу без Вашег одобрења?

Сведок Милан Лаловић: Окле, нисам ја ту сваким даном.

Председник већа: Кад сте били у школи, кад сте били у смени.

Сведок Милан Лаловић: Па не можеш ти сад, како ћу сад ја знати је л` улазио није ли.

Председник већа: Па јесте ли видели?

Сведок Милан Лаловић: Па нисам видио.

Председник већа: Нисте видели. Је л` Вам неко рекао да је било силовања, јесте ли то чули од некога?

Сведок Милан Лаловић: Па фала богу да јесам.

Председник већа: Од кога?

Сведок Милан Лаловић: То се по граду, све се расчује, одмах се то прочује. Нисам, то се прочује, одмах се, мали је град, мало мјесто, одмах се прочује.

Председник већа: Јесте ли познавали Славка Лаловића?

Сведок Милан Лаловић: Којега? Што су га звали...

Председник већа: Славко Лаловић, је л` Вам познат?

Сведок Милан Лаловић: Био је осуђен, је л`?

Председник већа: Не знам ја да ли је био. Ја питам да ли сте Ви познавали Славка Лаловића?

Сведок Милан Лаловић: Јесам, како нисам.

Председник већа: Јесте ли били са њим некада на стражи у школи?

Сведок Милан Лаловић: Па некад с њиме, некад с оним, нису ваљда једни исти.

Председник већа: Да ли сте познавали Далибора Крстовића?

Сведок Милан Лаловић: Ја га никад у животу нисам видио. Да право вам кажем, никад га нисам својим очима видио. Гдје је живио, гдје је био, шта је.

Председник већа: Ви сте рекли у свом исказу 15. јуна 2010. године да остајете при исказу из 2007. године и да се сећате силовања сведока под псеудонимом „Б1“, да сте били на стражи заједно са Славком Лаловићем званим Усташа.

Сведок Милан Лаловић: Да.

Председник већа: Да је тог дана у школу дошао Далибор Крстовић звани Дадо, кога сте познавали од раније, да нисте могли да га спречите да уђе у школу, да није искључено да је био са још неким али да се не можете да се сетите тога, да је након што је ушао у просторије школе Далибор Крстовић отишао заједно са Славком, а да сте Ви остали на улазу школе, да се они дуже нису појављивали и након што су се вратили Далибор Крстовић је отишао из школе, да Ви нисте имали прилике да видите када је Дадо силовао неку жену, али сте убрзо од других стражара и у Калиновику сазнали да је силовао Далибор Крстовић жену.

Сведок Милан Лаловић: Тако сам чуо.

Председник већа: Је л` тачно ово што сте рекли тада 2010., је ли тачно то што сте рекли?

Сведок Милан Лаловић: Ја не бјежим од те изјаве, тако је било, ето.

Председник већа: Добро. Да ли још неко има питања за овог сведока? Добро. Је л` имате још нешто да изјавите?

Сведок Милан Лаловић: Ја?

Председник већа: Ви.

Сведок Милан Лаловић: Немам.

Председник већа: Је л` имате неке трошкове на име данашњег доласка у суд?

Сведок Милан Лаловић: Па требало би, остао сам данас без дневнице, платио сам човека да ме довуче, немам свог аута, овога сам платио да ме довуче и још сам изгубио дневницу што нисам радио, ето.

Председник већа:

То је све што имам да изјавим.

Питања нема.

Сведок трошкове тражи.

Колегинице, да ли је сведок доставио доказе о насталим трошковима?

Судија Суда Босне и Херцеговине: Јесте и биће му исплаћено накнадно трошкови.

Председник већа: Хвала Вам, можете да идете.

Позовите сведока Гојка Лаловића.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Да се у доказном поступку испита у својству сведока Гојко Лаловић.

Испитивање сведока ГОЈКА ЛАЛОВИЋА

Сведок Гојко Лаловић: Дobar дан.

Судија Суда Босне и Херцеговине: Дobar дан. Ево изволите, ово је мјесто за свједока, ту, ту, јесте.

Сведок Гојко Лаловић: Могу ли без маске?

Судија Суда Босне и Херцеговине: Да, можете.

Сведок Гојко Лаловић: Хвала.

Судија Суда Босне и Херцеговине: Гојко Лаловић. Ево изволите, свједок је ваш.

Председник већа: Сведок Гојко Лаловић.

Како Вам се зове отац?

Судија Суда Босне и Херцеговине: Само мало, ставите слушалице, боље ћете чути.

Сведок Гојко Лаловић: Дobar дан.

Председник већа: Дobar дан. Како Вам се зове отац?

Сведок Гојко Лаловић: Мој отац се зове Ново.

Председник већа: Које године и где сте рођени?

Сведок Гојко Лаловић: Рођен сам у једном селу код Калиновика, Влахоље, 15. август 1955.

Председник већа: На којој адреси сада живите?

Сведок Гојко Лаловић: Тренутно сам Хиландарска 30.

Председник већа: Калиновик?

Сведок Гојко Лаловић: Не, него овде, Лукавица, Источно Сарајево.

Председник већа: Добро. Да ли сте у сродству са Далибором Крстовићем?

Сведок Гојко Лаловић: Не.

Председник већа: Да ли сте у завади са њим?

Сведок Гојко Лаловић: Ма не, ја момка и не познајем, вјерујте.

Председник већа: Пре судом сте дужни да говорите истину, давање лажног исказа представља кривично дело.

Да ли сте ме разумели?

Сведок Гојко Лаловић: Да, апсолутно и то знам.

Председник већа: Нисте дужни да одговарате на питања којима можете себе и своје блиске сроднике изложити кривичном гоњењу, тешкој срамоти и знатној материјалној штети.

Јесте ме разумели?

Сведок Гојко Лаловић: Да.

Председник већа: Заклетва гласи: Заклињем се својом чашћу да ћу о свему што пред судом будем питан говорити истину и да ништа од онога што ми је познато нећу прећутати.

Да ли се заклињете?

Сведок Гојко Лаловић: Заклињем се.

Председник већа: Да ли остајете при исказу који сте дали у претходном поступку 10.12.2009., 22.12.2010. године и 26.12.2016.?

Сведок Гојко Лаловић: Па наравно да остајем, али ако треба нешто везано да ме подсетите, можете слободно.

Председник већа: Да ли имате нешто још да изјавите у вези догађања у Основној школи "Миладин Радојевић" у Калиновику током јула и августа месеца '92. године?

Сведок Гојко Лаловић: Ма немам ништа. Вјерујте, ја сам тада био на положају, водио сам једну јединицу горе, то нема никакве везе са мном. Ја заиста немам представе шта се тамо дешавало, заиста нисам, и то није био дјелокруг мога дјеловања тако да ја немам заиста никаквих показатеља да бих могао нешто дефинитивно и тачно да кажем у вези тога.

Председник већа: Реците ми када сте Ви напустили Калиновик? Сећате ли се, када сте отишли на те положаје?

Сведок Гојко Лаловић: Негдје половином јуна мјесеца или можда, формирана је јединица када смо извршили, пошто сам ја радио у војној одсјеку, иначе ја радим преко тридесет и три године у Министарству одбране, тако да негдје када је извршена општа мобилизација овај, био сам распоређен у једну јединицу и отишао сам горе на положај.

Председник већа: Добро. Да ли имате неких посредних сазнања да ли су се дешавала нека силовања у тој школи током августа `92. године?

Сведок Гојко Лаловић: Ма немам заиста, мислим, било би илузорно сад да ја кажем овај да ја нешто знам о томе, заиста не знам ништа, искрено, најискреније, овај, то су ствари које могу ова господа из полиције.

Председник већа: Добро, само оно што знате, то Вас суд и пита на те околности, уколико не знате, рекли сте. Тужиоче, има ли питања за овог сведока? Браниоче, имате ли питања? Немате.

Питања нема.

То је све што имам да изјавим.

Да ли имате неке трошкове на име данашњег доласка у суд?

Сведок Гојко Лаловић: Па не знам, једино тај превоз, овај, можда колико неких петнаестак, двадесет марака за моторно возило, ништа друго.

Председник већа: Добро. Хвала Вам. Ви можете да идете.

Колегинице, да ли је сведок приложио доказе о трошковима?

Судија Суда Босне и Херцеговине: Јесте и биће исплаћена накнада.

Председник већа: Хвала Вам.

Сведок Гојко Лаловић: То је то?

Председник већа: Можете да идете, хвала Вам.

Сведок Гојко Лаловић: Хвала и Вама.

Председник већа: Завршили смо са сведоцима који су данас приступили у суд. Да ли имате још неке податке о сведоцима који нису приступили, а били су позвани на данашњи главни претрес?

Судија Суда Босне и Херцеговине: Овако, свједоци Драган Церовина и Милош Велетић доставили су медицинску документацију, дакле нису приступили. Није приступио свједок Предраг Ђорем, боји се епидемиолошке ситуације, свједокиња Фадила Хатић, јако лошег је здравственог стања и није доставила још медицинску документацију, Тахир Пањета свједок је потврдио долазак, међутим није приступио.

Председник већа: Добро. Хвала Вам. Да ли можемо са Вама евентуално да утврђујемо термин следећег главног претреса због видео линка или може наша Служба да позове вашу па да се договоре око тих термина?

Судија Суда Босне и Херцеговине: Да Вам кажем, то ћемо препустити Службама обзиром да ја имам термина суђења, нека се Службе договоре.

Председник већа: Добро. Хвала Вам, можемо да прекинемо видеоконференцијску везу.

Судија Суда Босне и Херцеговине: Довиђења.

Председник већа: Довиђења.

Констатује се да је прекинута видеоконференцијска веза са Судом Босне и Херцеговине.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Одређује се пауза у трајању од десет минута.

Након паузе, **наставља се главни претрес.**

Нама је достављена медицинска документација која се односи на сведоке под псеудонимима "Б2", "Б4" и "Б6".

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Да се по службеној дужности **изврши увид у:**

Извештај Института за онкологију Клиничког центра Сарајево од 22.06.2020. године;

Има ли потребе да приказујемо ову документацију браниоче? Тужиоче?

Заменик тужиоца за ратне злочине: Нема судија.

Адвокат Бојан Пантовић: Нема.

Налаз и мишљење лекара специјалисте Дома здравља Кантона Сарајево од 16.01.2019. године;

Отпусно писмо Клиничког центра Универзитета Сарајево од 21.05.2013. године;

Отпусно писмо Клиничког центра Универзитета Сарајево од 02.10.2009. године;

Отпусно писмо Опште болнице „Абдулах Накаш“ Сарајево од 29.11.2014. године;

Патохистолошки извештај Клиничког центра Универзитета Сарајево од 19.10.2009. године;

Патохистолошки извештај Клиничког центра Универзитета Сарајево број 9691/2009 од 19.10.2009. године;

Патохистолошки извештај Клиничког центра Универзитета Сарајево од 03.07.2013. године;

Налаз специјалисте Дома здравља Вишеград од 19.06.2020.године;

Налаз специјалисте Дома здравља Вишеград од 27.12.2019. године;

Специјалистички налаз Универзитетске болнице Фоча од 22.03.2018. године;

Специјалистички налаз Универзитетске болнице Фоча од 25.02.2019. године;

Налаз и мишљење лекара специјалисте Дома здравља Кантона Сарајево од 30.06.2020. године;

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да СЕ данашњи главни претрес ОДЛОЖИ.

Следећи главни претрес се одређује за:

03.11.2020. у 09 и 30 судница број 4, што је присутнима саопштено, те их не позивати.

На главни претрес позвати сведока Фадилу Хатић, сведока Тахира Пањету, сведока Предрага Ђорама, сведока Ненада Јокића и сведока Ненада Ћира.

Одредићемо још један термин главног претреса, а то је **10.12.2020. године са почетком у 16,00 часова, судница број 2.**

Имајући у виду да је неопходно остварити видеоконференцијску везу са Сједињеним Америчким Државама ради испитивања сведока "Б1", а да због временске разлике у то време морамо започети главни претрес.

Што је присутнима саопштено па их не позивати.

Довршено у 11 и 17 часова.

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА - СУДИЈА